

Utdanningsplan for leger i spesialisering i øyesykdommer

Hensikt og målsetting

Hensikten er å sikre utdanningen av spesialister i oftalmologi ved Betanien Hospital. Utdanningen skal foregå innen faglige forsvarlige rammer og på en måte som sikrer en god kvalitet og gjennomstrømming i utdanningsløpet. Utdanningsløpet er på tilsammen fem år, hvorav minimum tre år og seks måneder skal gjennomføres ved øyeavdelingen på Betanien Hospital. Opptil et år og seks måneder av resterende utdanning vil foregå ved øyeavdelingen på Oslo universitetssykehus (OUS).

Leger i spesialisering (LIS) vil delta i avdelingens polikliniske og kirurgiske aktiviteter. Utdanningen foregår med kompetent supervisjon, veiledning, fordypning og undervisning. I løpet av utdanningsperioden skal LIS tilegne seg kunnskap og ferdigheter som kreves til spesialistutdanningen innen oftalmologiske tilstander. Utdanningsplanen skal sikre at forholdene legges til rette slik at LIS får gjennomført sin utdanning som beskrevet i normert spesialistforløp for oftalmologi.

Beskrivelse av utdanningsvirksomheten og samarbeid mellom avdelinger.

Øyeavdelingen ved Betanien Hospital betjener et opptaksområde på 175 000 innbyggere i Vestfold og Telemark fylkeskommune. Avdelingen har et bredt spekter av behandlingstilbud innen øyerelaterte medisinske og kirurgiske tilstander og har et meget godt samarbeid med avtalespesialister i øyesykdommer som driver egen praksis i fylket. Øyeavdelingen mottar dermed henvisninger der pasienten har gjennomgått kompetent undersøkelse slik at unødvendig ventetid unngås og raskere behandling kan tilbys.

Betanien Hospital har egen revmatologisk avdeling som har stor kunnskap og erfaring med immundempende behandling ved inflammatorisk leddsykdom. Øyeavdelingen har et meget godt samarbeid med revmatologisk avdeling vedrørende inflammatoriske øyetilstander som uveitt og skleritt. Disse øyelidelser er sjeldne og av heterogen natur, noe som stiller høye krav til diagnostikk og behandling.

Sykehuset Telemark har spesialavdelinger innenfor nevrologi, barn, øre-nese-hals og endokrinologi. Dette er avdelinger som øyeavdelingen har et nært samarbeid med. Betanien Hospital har avtale med Sykehuset Telemark for undersøkelse av premature barn på nyfødt intensiv avdeling etter gitte kriterier.

Avdelingen er også knyttet opp mot øyeavdelingen ved OUS som mottar pasienter med behov for netthinne- eller hornhinnekirurgi. Det er en god kommunikasjon mellom avdelingene når det er behov for diskusjon og samarbeid ved kompliserte øyetilstander.

Beskrivelse av øyeavdelingen

Etter en omfattende ombygging og renovering av sykehuset flyttet øyeavdelingen inn i helt nye lokaler i 2012. Avdelingen disponerer ni legekontorer og har egen operasjonsavdeling med to operasjonsstuer og en injeksjonsstue. I 2021 ble det utført 13116 polikliniske konsultasjoner og 2244 dagbehandlinger. Øyeavdelingen har god kompetanse innenfor de fleste kirurgiske tilstander. Katarakt, feilstillinger og svulster på øyelokk er eksempler på operasjoner som oftest utføres poliklinisk. Det var 175 pasienter innlagt på sengeposten i 2021, hvorav mesteparten var barn som ble operert i narkose grunnet skjeling. Andre årsaker til innleggelser var øyesykdommer med behov for operasjon i narkose samt forskjellige ø-hjelpstilstander.

Øyeavdelingen har spesialkompetanse innenfor diagnostikk og behandling av medisinske tilstander som aldersrelatert makuladegenerasjon (AMD). AMD er den vanligste årsaken til synstap hos eldre, mens øyekomplikasjoner ved diabetes er den vanligste årsaken til synstap hos yngre pasienter. Disse pasientgruppene er i stadig økning og ofte behandlingstrengende med behov for regelmessig injeksjonsbehandling i øyeeplet. Logistikken rundt behandlingen av disse pasientgruppene er nøye organisert med sykepleiere som utfører forundersøkelser til legekonsultasjonen. Det tilstrebes at pasienten skal tilbys injeksjonsbehandling i tilslutning til undersøkelsen. Avdelingen har også høy kompetanse innen andre medisinske øyetilstander og det medisinske utstyret for diagnostikk er av meget god kvalitet med blant annet nytt synsfeltsapparat og optisk koherens-tomografi (OCT) apparat med angiografi.

Øyeavdelingen har per september 2022 fem leger med spesialistgodkjenning i spesialiteten, åtte leger i spesialisering, hvorav tre erfarne LIS er konstituert som overleger. To LIS fullfører spesialiteten ved øyeavdelingen OUS og forventes å starte som overleger i løpet av vår/sommer 2023. En overlege med stor kompetanse innen okuloplastisk kirurgi og endokrine øyetilstander vil starte ved øyeavdelingen i januar 2023.

Organisering og gjennomføring av utdanningsløpet

Nyansatte LIS samarbeider tett med erfarne LIS og overleger, og introduseres til faget gjennom arbeid på poliklinikken og operasjonsavdelingen. Dette innebærer basisopplæring i undersøkelsesteknikk og bruk av spesifikke instrumenter. De første to ukene settes ikke opp egne pasienter, heller ikke vakter. Deretter introduseres LIS til enkle pasienter med god tidsmargin under supervisjon. LIS får gradvis opplæring i injeksjonsteknikk og laserbehandling. Etter hvert som ferdighetene innlæres, får LIS mer komplekse pasienter og det startes opplæring av enkle kirurgiske prosedyrer.

Den enkelte LIS har i arbeidsplanen en fordypningsdag annenhver uke. Utover dette tilkommer en halv administrasjonsdag annen hver uke til kontorarbeid og oppfølging av pasientproblematikk.

LIS deltar i vaktturnus med døgnkontinuerlig vakt inntil 30 minutters uttrykkingstid med en overlege i bakvakt. Arbeid ved øyeavdelingen på Betanien Hospital gir god erfaring og bredde innen det oftalmologiske fagfeltet. For å få tilstrekkelig dybde i faget er det inngått avtale med øyeavdelingen ved

OUS for gruppe 1 tjeneste i opptil 18 måneder. Spesifikke læringsmål som enkelte hornhinnetilstander, netthinnekirurgi, øyesvulster samt medfødte øyetilstander vil således bli ivaretatt ved gruppe 1 tjeneste.

Fagutvikling

Avdelingens daglige morgenmøte fra kl 08.00 til 08.30 er tilrettelagt som læringsarena der faglige spørsmål og pasientkasuistikker blir drøftet.

Internundervisning gjennomføres hver torsdag med varighet 45 minutter. Undervisningsutvalget på avdelingen består av en overlege og en LIS som samarbeider om organisering av internundervisning for LIS. Program utsendes i forkant av vår/høstsemester (til sammen 40 uker) og både overleger og LIS har undervisningsansvar. Temaene omhandler forestående obligatoriske kurs og er etter hvert blitt knyttet opp mot læringsmålene.

Angiomøter gjennomføres hver mandag med varighet 45 minutter. Avdelingsoverlegen er ansvarlig for møtet hvor LIS og overleger presenterer dagens pasientkasuistikker der det har blitt utført kontrastfotografering av øyebunn (fluoresceinangiografi). Denne undervisningen er viktig ved diagnostikk av netthinnesykdommer siden dette har betydning for prognose og valg av behandling.

Øyeavdelingen har lang tradisjon for samarbeidsmøter med avtalespesialister i øyesykdommer, såkalte «Tidsskriftsmøter». Disse holdes på kveldstid hver fjerde uke, der alle fylkets øyeleger deltar. Møtet ledes av avdelingsoverlegen og det gis gode muligheter til foredrag og referater fra kurs, møter og kongresser i tillegg til aktuelle problemstillinger fra hverdagen. Møtet inngår i tjenesteplanen for alle leger ved avdelingen og er dermed betalt arbeidstid med pliktig oppmøte. Møtene er beregnet til å utgjøre 30 minutters undervisningstid per uke for den enkelte LIS.

LIS deltar på Regionalundervisning som organiseres seks ganger årlig med en dags varighet ved de forskjellige avdelingene i Helse Sør-Øst opptaksområde (Skien, Tønsberg, Moss, Drammen, Arendal og Elverum).

Betanien Hospital har en felles fagdag i året for alle avdelinger som inkluderer revmatologi, ortopedi og øyesykdommer. Alle avdelinger forventes å bidra med innlegg og all personal deltar. Fagdagens mål er å bidra til faglig oppdatering men også til godt samarbeid mellom de forskjellige fagområdene og yrkesgruppene på sykehuset.

LIS gis mulighet til å delta i obligatoriske kurs som tilbys omtrent hvert semester. Betanien Hospital gir permisjon og økonomisk støtte til kursene.

Supervisjon og veiledning

Supervisjon utføres fortløpende under hele utdanningsløpet, slik at LIS til enhver tid vil tilbys mulighet til opplæring og dokumentasjon av kliniske ferdigheter og kirurgi. I introduksjonsfasen arbeider LIS med erfaren LIS eller overlege på avdelingen for å bygge opp sin kunnskap innen faget. LIS vil gradvis introduseres til mer komplekse pasienter med høykompetent supervisjon fra en overlege.

Veiledning av en spesialist i øyesykdommer skal tidlig i ansettelsen tilbys LIS. Veiledersamtaler skal utføres med 45 minutters varighet hver måned og dokumenteres. Det tilstrebes at veileder har gjennomgått veilederkurs.

LIS blir evaluert av veileder og overlegegruppen i forhold til progresjon og ved godkjenning av læringsmål. Overlegene skal således ha jevnlig møter for evaluering av LIS. Den endelige godkjenningen av LIS skal godkjennes av en samlet overlegegruppe. Dette sikrer at LIS blir vurdert på en objektiv måte, der overleger utfordres til å formidle en god nok motivering til godkjenning eller ikke godkjenning.

Felles kompetansemål

Det er laget en felles plan for gjennomføring av felles kompetansemål. Betanien hospital følger disse målene som organiseres med klinisk tjeneste, kasuistikker, gruppeveiledning samt refleksjon over egen praksis. I tillegg inngår undervisning, kurs og gjennomføring av prosjektoppgave.

Forskning

Avdelingen har en overlege og en LIS med doktorgrad, og en overlege med mastergrad. I tillegg ferdigstiller en LIS sin doktorgrad i løpet av 2023.

Avdelingen er positivt innstilt til forskningsaktivitet og deltar derfor per i dag i en klinisk multisenterstudie vedrørende arterielle netthinneokklusjoner i regi av Oslo universitetssykehus.